

การพัฒนาค้างข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM

คม กันชูลี

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Received 20/08/23 Revised 10/11/23 Accepted 27/12/23

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาค้างข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM 2) เพื่อประเมินคุณภาพของระบบ โดยสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านคลังข้อมูลและบรรณารักษ์ จำนวน 3 ท่าน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบ โดยใช้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพและแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบและด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เท่ากัน ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64

คำสำคัญ : สรรพวิทยาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, คลังข้อมูล, การออกแบบและพัฒนา

Development of Local Wisdom Repository with Atom: 100 Years of Pibulsongkram Rajabhat University

Khom Gunchulee

Academic Resource and Information Technology Center,
Pibulsongkram Rajabhat University

Received 20/08/23 Revised 10/11/23 Accepted 27/12/23

Abstract

This research is categorized as developmental research with the following objectives: 1) to design and develop a local wisdom repository utilizing Atom in commemoration of the 100th year of Pibulsongkram Rajabhat University; 2) to evaluate the system's quality through expert assessments involving three individuals, including a repository expert and two librarians; 3) to gauge user satisfaction with the system, with a sample of 70 students selected from the target audience at Pibulsongkram Rajabhat University. Research tools employed for data collection included quality and satisfaction assessments for the local wisdom repository commemorating 100 years of Pibulsongkram Rajabhat University. Data analysis utilized mean and standard deviation calculations. Results indicated that the overall quality assessment by experts reached a very good level with a mean score of 4.70, indicating very good quality in all aspects. The design and utilization aspects received the highest mean score of 5.00. Regarding the satisfaction assessment, the overall level was deemed very good, with a mean score of 4.61. Evaluation of each aspect revealed consistently high ratings, with the utilization aspect garnering the highest mean score of 4.64.

Keywords: Local Wisdom, Pibulsongkram Rajabhat University, Repository, Design and Development

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการสนับสนุนภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาทั้งทางด้านการผลิตบัณฑิต ส่งเสริมการวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการให้บริการด้านวิชาการแก่คณาจารย์นักศึกษาและชุมชนท้องถิ่น เป็นแหล่งการเรียนรู้และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ จึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสม และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช 2464 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เรียนหนังสือ ความต้องการครูเพิ่มขึ้น มณฑลพิษณุโลก จึงผลิตครูโดยเพิ่มหลักสูตรวิชาชีพครูขึ้นในโรงเรียนประจำมณฑลพิษณุโลก “พิษณุโลกพิทยาคม” ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อสำเร็จแล้วทางราชการจะบรรจุให้เข้ารับราชการครูทันทีได้รับวุฒิประกาศนียบัตรประโยคครูมูล พ.ศ. 2476 กระทรวงธรรมการเปิดแผนกฝึกหัดครูขึ้นในโรงเรียนสตรีประจำมณฑลพิษณุโลก การศึกษาหลักสูตรประโยคครูมูล (ครู ป.) หลักสูตรประโยคครูประกาศนียบัตรจังหวัด (ครู.ว) และหลักสูตรเป็นประกาศนียบัตรครูประจำบาล (ม.ป.ป.) มาตามลำดับ ครั้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2499 โรงเรียนสตรีฝึกหัดครูได้แยกจากโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ไปตั้ง ณ ที่แห่งใหม่ ถนนวังจันทร์และได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูพิบูลสงคราม เปิดรับนักศึกษาแบบสหศึกษา นักเรียนหญิง อยู่ประจำนักเรียนชายเดินเรียน นับแต่นั้นมาโรงเรียนฝึกหัดครูพิบูลสงครามก็เจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2504 ได้ยกฐานะเป็น วิทยาลัยครูพิบูลสงครามเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ต่อเนื่องประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ต่อมาเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ “พระราชทานนาม” สถาบันราชภัฏแก่วิทยาลัยครู และในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 แล้วนั้น ยังผลให้

สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 จวบจนปัจจุบัน นับเป็นเวลา 102 ปี (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2566)

ดังนั้นจึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีเอกสารการสอน การผลิตบัณฑิต แผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายงานประจำปี เอกสารเกี่ยวกับงานพระราชทานปริญญาบัตร ตลอดจน ผู้มีอุปการะคุณและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละรอบปี รวมทั้งเอกสารแสดงพัฒนาการของมหาวิทยาลัย กระจัดกระจายอยู่กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ เมื่อเวลาผ่านไปอาจจะถูกทำลาย ซึ่งเอกสารส่วนหนึ่งอาจจะมีคุณค่าในทางการบริหาร ประวัติศาสตร์จากสภาพการในปัจจุบันสารสนเทศที่มีอยู่ได้จัดเก็บให้เป็นระบบเพื่อง่ายต่อการเข้าถึงศึกษาค้นคว้า ดังนั้นสารสนเทศเหล่านี้ไม่มีการจัดเก็บ สงวนรักษามหาวิทยาลัยก็จะมีสารสนเทศที่เป็นหลักฐาน ข้อมูลส่วนใหญ่จะมาจากการบอกเล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ข้อมูลที่ได้ อาจไม่ครบถ้วนหรือถูกต้อง ซึ่งอาจทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเก็บเอกสารสำคัญที่มีคุณค่าต่อมหาวิทยาลัย มีแนวคิดที่จะเอนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนการอนุรักษ์และเผยแพร่ โดยการเก็บรวบรวมจัดหมวดหมู่ไว้อย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูง เผยแพร่ได้ทั่วโลกผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ข้อมูลสามารถอยู่ในรูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่สนใจเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านอินเทอร์เน็ต และแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นให้กับชุมชนและสังคมโลกทั้งหมดได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ (อิติพร ชาญศิริวัฒน์ อีระ สาธุพันธ์ ธัญญะลักษณ์ มากดี และยุทธศักดิ์ ทองแสน, 2560, น. 70)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือสรรพวิทยาท้องถิ่น (Local wisdom) เป็นองค์ความรู้ที่ได้มีการสั่งสมและสืบทอดติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องในบริเวณพื้นที่แห่งนั้นตั้งแต่ครั้งในอดีต จวบจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นสิ่งที่ได้ผ่านการคัดเลือก และการกลั่นกรองมาแล้วอย่างชาญฉลาดจากรุ่นสู่รุ่น จนกระทั่งเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อม

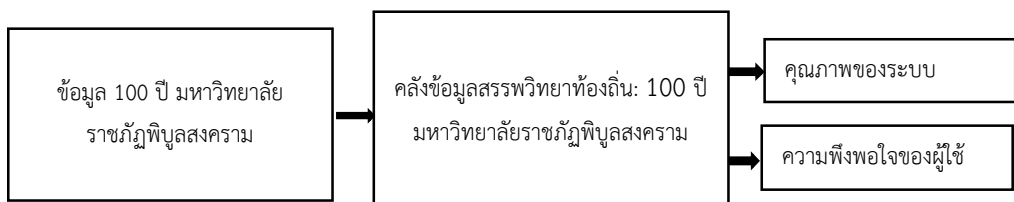
ของแต่ละบุคคล ครอบคลุม ชุมชนในบริเวณพื้นที่แห่งนั้นได้อย่างชัดเจน ซึ่งก็มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการใช้แก้ปัญหา การพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพ การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2558, น. 5)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้เสนอแนวคิดจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM ขึ้น ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์เปิดเผยรหัส (Open-source software) โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ มาประยุกต์ใช้ ดำเนินการเพื่อจัดเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล สนับสนุนการรวบรวมองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัย ที่กำลังจะสูญหายไปคงอยู่ตลอดไป และยังสามารถเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง เข้าถึงได้สะดวก เกิดการความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นไปได้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM
- 2) เพื่อประเมินคุณภาพของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้ใช้ที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิด

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา ประกอบด้วยการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ขอบเขตการวิจัย

4.1.1 ด้านตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ คลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพของระบบและความพึงพอใจของผู้ใช้

คลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

4.2 กลุ่มเป้าหมาย

4.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านคลังข้อมูลและบรรณารักษ์ จำนวน 3 ท่าน

4.2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เข้ามาใช้คลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 70 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

1) แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM ผู้ประเมิน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านคลังข้อมูลและบรรณารักษ์ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อ คือ ดีมาก ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 มาก ให้ ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 ปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 น้อย ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 และน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน กำหนดไว้คือ 4.51-5.00 หมายความว่าอยู่ในระดับดีมาก 3.51-4.50 หมายความว่าอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายความว่าอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายความว่าอยู่ในระดับน้อย และ 0.00-1.50 หมายความว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

จากนั้นนำแบบประเมินคุณภาพของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคลังข้อมูลและบรรณารักษ์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง

เหมาะสมของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น และปรับปรุงข้อที่ได้รับความแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้คลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น

2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการออกแบบ ด้านความเสถียรภาพของระบบ และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ กำหนดเกณฑ์ของแบบประเมินไว้ 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนของคำตอบแต่ละข้อ คือ ดีมาก ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 มาก ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 ปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 น้อย ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 และน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน กำหนดไว้คือ 4.51-5.00 หมายความว่าอยู่ในระดับดีมาก 3.51-4.50 หมายความว่าอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายความว่าอยู่ในระดับปานกลาง, 1.51-2.50 หมายความว่าอยู่ในระดับน้อย และ 0.00-1.50 หมายความว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.4 การพัฒนาคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM

ในการพัฒนาคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้วยโปรแกรม AtoM (Access to Memory) ซึ่งเป็นโปรแกรมฟรีแวร์ในระบบเปิด (Open source) คลังนี้จะครอบคลุมเอกสาร 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ควบคุมรายการ โดยมาตรฐานคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ ISAD(G) (General International Standard Archival Description)

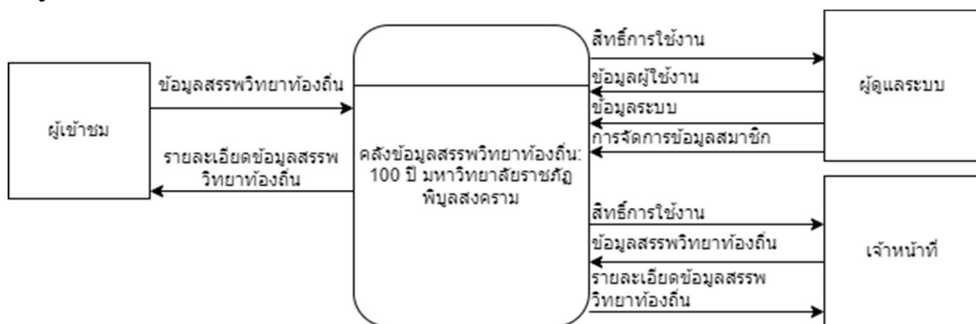
การพัฒนาระบบนี้ได้ดำเนินการตามวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ (System Development life Cycle: SDLC) 5 ขั้นตอน (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2560) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนโครงการ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หอจดหมายเหตุ ตลอดจนรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องการรวบรวมและเผยแพร่ผ่านคลังข้อมูล

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566

สรรพวิทยาท้องถิ่น พบว่า ข้อมูลเอกสารการสอน การผลิตบัณฑิต แผนพัฒนามหาวิทยาลัย รายงานประจำปี เอกสารเกี่ยวกับงานพระราชทานปริญญาบัตร ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละรอบปี รวมทั้งเอกสารแสดงพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ไม่มีการจัดเก็บรวบรวมให้เป็นระบบ ข้อมูลไม่มีศูนย์กลางในการจัดเก็บ ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้อง ข้อมูลได้ยากและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามที่ต้องการ

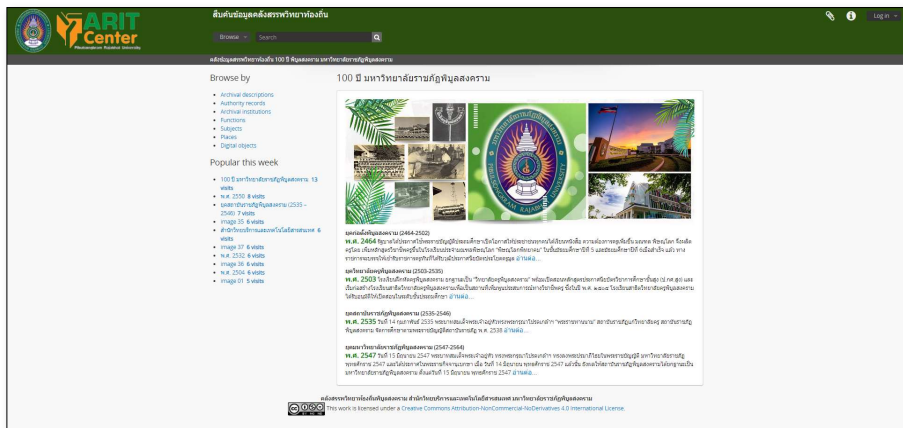
ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลความต้องการในด้านต่าง ๆ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นวิเคราะห์ระบบได้ผลลัพธ์เป็นแผนภาพกระแสการไหลของข้อมูล

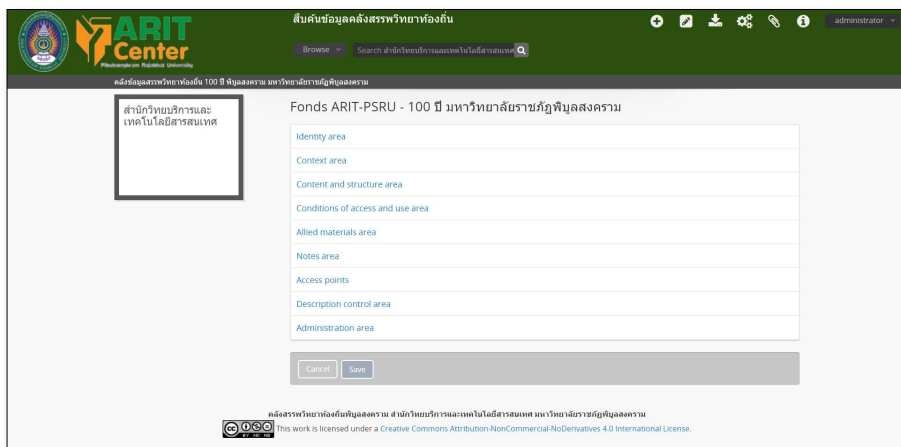
ภาพที่ 2 แผนภาพบริบทคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบระบบ เป็นการตัดสินใจว่าใช้ระบบใด จะดำเนินการอย่างไร การออกแบบระบบประกอบด้วยงานที่เกี่ยวข้องกับฮาร์ดแวร์ โปรแกรม และการออกแบบหน้าจอ การนำเข้าข้อมูลตามมาตรฐานคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ ISAD(G) (General International Standard Archival Description) เป็นมาตรฐานหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการและนักจดหมายเหตุ เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่พัฒนาโดยสภาการจดหมายเหตุระหว่างประเทศ (International Council on Archives: ICA) มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการเอกสารจดหมายเหตุ ซึ่งคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีเอกสารสอดคล้องกับลักษณะเอกสารของหอจดหมายเหตุ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสืบค้น และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

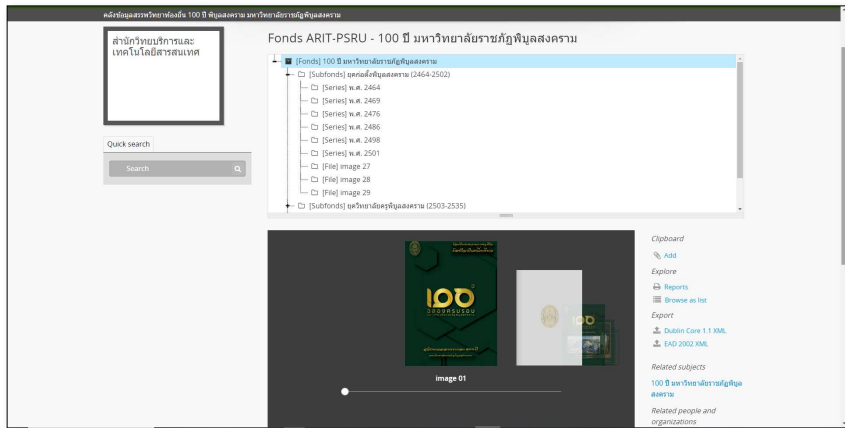
ขั้นตอนที่ 4 การนำระบบไปใช้ เป็นระยะการสร้างระบบโดยใช้โปรแกรม AtOM (Access to Memory) ทำการทดสอบ เพื่อทดสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนนำไปทดสอบระบบกับผู้ใช้งาน เข้าใช้งานได้ที่ URL: <http://localwisdom.psu.ac.th>

ภาพที่ 3 หน้าแรกของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น

ภาพที่ 4 φόρმบันทึกข้อมูลนำเข้า

ภาพที่ 5 ลำดับชั้นการเรียกดูข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การดูแลรักษาบำรุงระบบ เป็นขั้นตอนการดูแลระบบหลังจากระบบงานที่พัฒนาขึ้นใหม่ได้ถูกนำไปใช้งานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากพบปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง และนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อหาความต้องการในการปรับปรุงระบบ และเข้าสู่วงจรการพัฒนาระบบอีกครั้ง

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5.1 ผู้พัฒนาระบบได้ส่งแบบสอบถามประเมินคุณภาพของคลังข้อมูลสรรพวิทยา หอถื่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคลังข้อมูลและบรรณารักษ์ จำนวน 3 ท่าน

4.5.2 ผู้พัฒนาระบบได้เก็บข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยา หอถื่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2565 ที่เข้ามาใช้คลังข้อมูลสรรพวิทยา หอถื่น ภายในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 70 คน ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 14 วัน คือในวันที่ 1-14 สิงหาคม 2566

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบประเมินคุณภาพและแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม คีนกลับมาแล้ว ผู้พัฒนาระบบได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณทางสถิติ เป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพและความพึงพอใจที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีรายละเอียดดังนี้

5.1 คุณภาพคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบและด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาคือ ด้านเสถียรภาพของระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการออกแบบ คุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=5.00$) โดยแต่ละข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=5.00$) คือ รูปแบบการใช้งานระบบ ความง่ายในการเข้าถึงข้อมูล ระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ กระบวนการทำงานของระบบมีความรวดเร็วในการใช้งาน และความสะดวกในการใช้งานคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น รูปแบบและวิธีการนำเสนอข้อมูล

ด้านความเสถียรภาพของระบบ คุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) โดยข้อที่อยู่ในระดับดีมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบบคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่นสามารถใช้งานได้ตลอดเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ ระบบสามารถรองรับปริมาณการใช้งานได้จำนวนมากอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.67$ เท่ากัน) ระดับมากมีจำนวน 4 ข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ความถูกต้องแม่นยำของระบบคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น ระบบ

ฐานข้อมูลมีประสิทธิภาพมีความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X}=4.33$ เท่ากัน) และระบบสามารถรองรับปริมาณการใช้งานได้จำนวนมาก ($\bar{X}=4.00$)

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ คุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=5.00$) โดยแต่ละข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=5.00$) คือ ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล เป็นสถานที่อนุรักษ์เก็บรวบรวมเอกสารของมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์ข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุในด้านต่าง ๆ เป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษา บุคลากรได้ศึกษาหาความรู้

5.2 ความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.86) กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่1 (ร้อยละ 45.71) โดยสังกัดคณะครุศาสตร์ (ร้อยละ 34.29) มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.64$) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.61$) และ ด้านเสถียรภาพของระบบ ($\bar{X}=4.60$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการออกแบบ ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.61$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ($\bar{X}=4.66$) รองลงมาคือ รูปแบบการใช้งานระบบ และความง่ายในการเข้าถึงข้อมูล ($\bar{X}=4.63$ เท่ากัน) ความสะดวกในการใช้งานคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น ($\bar{X}=4.61$) และกระบวนการทำงานของระบบมีความรวดเร็วในการใช้งาน ($\bar{X}=4.56$)

ด้านความเสถียรภาพของระบบ ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.60$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระบบสามารถรองรับปริมาณการใช้งานได้จำนวนมาก ($\bar{X}=4.66$) มีความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูล ระบบคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น

สามารถใช้งานได้ตลอดเวลาที่ผู้ใช้ต้องการ ($\bar{X}=4.60$) ระบบฐานข้อมูลมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.57$) ความถูกต้องแม่นยำของระบบคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น ($\bar{X}=4.54$)

ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}= 4.64$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นสถานที่ที่ให้นักศึกษาบุคลากรได้ศึกษาหาความรู้ ($\bar{x}=4.66$) เป็นศูนย์ข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุในด้านต่าง ๆ ($\bar{X}=4.64$) ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล ($\bar{X}=4.63$) และเป็นสถานที่อนุรักษ์เก็บรวบรวมเอกสารของมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=4.61$)

6. สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาค้นคว้าข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดำเนินการพัฒนาตามขั้นตอนวงจรพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle) ใช้โปรแกรม AtoM เนื่องจากเป็นโปรแกรมโอเพนซอร์ส (Open source) ที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการนำมาใช้และปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ เป็นซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมสำหรับจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุ สามารถรองรับมาตรฐานการลงรายการเอกสารจดหมายเหตุได้หลายมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานการจัดระบบและให้ข้อมูลจดหมายเหตุไอเซ็ด(จี) ISAD(G) (General International Standard Archival Description) ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับการให้ข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุ (ธันวดี สุขประเสริฐ, 2560)

1) คุณภาพของคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบและด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาคือ ด้านเสถียรภาพของระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาริสา ทับทิม ศศิพิมล ประพินพงศกร และ แวตตา เตชท้าววรรณ (2565) ซึ่งศึกษาเรื่อง การพัฒนาค้นคว้าข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี พบว่า คุณภาพคลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรีของผู้ใช้สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินตามวงจรพัฒนาระบบ ในขั้นตอนที่ 4 การนำไปใช้และประเมินผล พบว่า ผู้ใช้มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของคลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้งานและการนำไปใช้ประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการแสดงผลการค้นหา และด้านการค้นหาข้อมูล ตามลำดับ และงานวิจัยของจุฑามาศ ถึงนาค นพดล เอกผาชัยสวัสดิ์ สุนิศา รอดจินดา และ ดารารัตน์ จุฬาพันธุ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและการจัดการคลังปัญญาดิจิทัล มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจการปฏิบัติงานของคลังปัญญาดิจิทัล มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการคลังปัญญา จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ จำนวน 2 คน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสะดวกในการใช้งาน ($\bar{X}=4.40$) ซึ่งคลังข้อมูลที่ถูกวิจัยพัฒนาขึ้นเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการใช้งานอยู่ในระดับมากเช่นกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ระบบยอมรับในเทคโนโลยีการพัฒนากล้องข้อมูลและคลังข้อมูลที่พัฒนาขึ้นสามารถเป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้บริการมีความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศได้

2) ความพึงพอใจของผู้เข้าชมที่มีต่อคลังข้อมูลสรรพวิทยาท้องถิ่น: 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.64$) รองลงมาคือ ด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.61$) และด้านเสถียรภาพของระบบ ($\bar{X}=4.60$) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันษา สีแดงธนพรรณ กุลจันทร์ และอังสนา ธงไชย (2565) ซึ่งศึกษาเรื่อง การพัฒนากล้องสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดการออกแบบบริการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจคลังสารสนเทศด้านการออกแบบและการใช้งานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าผู้ประเมินความพึงพอใจในด้านการออกแบบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$)

และด้านการใช้งาน มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X}=4.44$) จากความสอดคล้องของผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจในคลังข้อมูลที่พัฒนาขึ้นทุกด้าน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ควรจัดทำคำอธิบายเอกสารจดหมายเหตุประเภทอื่นๆ ในระบบมาตรฐานเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงเอกสารจดหมายเหตุหรือคลังภูมิปัญญาท้องถิ่นได้สะดวกขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุหรือเอกสารสำคัญต่อมหาวิทยาลัยในรูปแบบดิจิทัลให้คงทนถาวรมีการใช้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ ถึงนาค, นพดล เอกผาชัยสวัสดิ์, สุนิศา รอดจินดา และดารารัตน์ จุฬาพันธ์. (2562). การพัฒนาและการจัดการคลังปัญญาดิจิทัล มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Humanities, Social Sciences and arts*, 12(1), 63-619.
- ชันษา สีแดง ธนพรรณ กุลจันทร์ และอังสนา ธงไชย. (2565). การพัฒนาค้นสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดการออกแบบบริการ. *มนุษยศาสตร์สาร*, 23(2), 50-66.
- อิติพร ชาญศิริวัฒน์, ธีระ สารุพันธ์, ธัญญะลักษณ์ มากดี และยุทธศักดิ์ ทองแสน. (2560). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ลายต้นเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(2), 69-79.

- ธันวดี สุขประเสริฐ. (2560). การจัดการจดหมายเหตุส่วนบุคคลด้วยระบบ ISAD(G) ประสพการณ์ การจัดการบันทึกภาคสนาม ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมนุษยวิทยา. สืบค้นจาก <https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/article.php>
- นาริสา ทับทิม, ศศิพิมล ประพินพงศกร และแววตา เตชาทวิวรรณ. (2565). การพัฒนาคลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 15(2), 1-15.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2558). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2566). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก https://www.psru.ac.th/2023/?page_id=58
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2560). *การวิเคราะห์และออกแบบระบบ System analysis and design*. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.